

Partneri:

Mgr. Martina Mundierová
Mgr. Rastislav Skovajsa
JUDr. Martin Timcsák

Advokáti:

JUDr. Katarína Babiaková
JUDr. Jana Biacovská
JUDr. Lucia Falbová
Mgr. Peter Kováčik
JUDr. Andrej Lalinský
JUDr. Stanislava Švecová
JUDr. Peter Zol'ák

Koncipienti:

Mgr. Martin Gazdík
JUDr. Martina Hložková
Mgr. et Mgr. Eva Kondelová
JUDr. Livia Mitriková, M.L.S.
JUDr. Ingrida Papáčová, PhD.
JUDr. Juraj Tkáč
Mgr. Valéria Vasil'ová

MST PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária

Laurinská 3, 811 01 Bratislava, Slovenská republika
tel: +421 2 5930 8086, office@mstpartners.sk, www.mstpartners.sk

Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu
67075 Štrasbourg – Cedex
Francúzsko

K sp. zn. 12131/21

V Bratislave dňa 21.4.2021

Vec: Doplnenie informácií k podanej sťažnosti ako aj sťažnosti.

1. V nadväznosti na Váš list zo dňa 18.3.2021 si dovoľujeme súd informovať o nasledovných dôležitých skutočnostiach, resp. rozhodnutiach.

2. V čase po podaní sťažnosti sťažovateľom Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „Vláda“) na svojom zasadnutí dňa 28. 2. 2021 prijala uznesenie č. 123 (uverejnené v Zbierke zákonov pod číslom 94/2021 Z. z.) /ďalej len "Uznesenie č. 123"/ k návrhu na prijatie opatrení podľa čl. 5 ods. 4 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov (ďalej len "Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z.")

Vláda Uznesením č. 123 okrem iného:

- a) obmedzila s účinnosťou od 3. marca 2021, (ak v Uznesení č. 123 nie je uvedené inak), podľa čl. 5 ods. 4 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. na území Slovenskej republiky slobodu pohybu a pobytu zákazom vychádzania od 3. marca 2021 v čase od 05.00 hod. do 01.00 hod. nasledujúceho dňa, do odvolania, najneskôr však do konca núdzového stavu s výnimkami uvedenými v Uznesení (viď bod B1 Uznesenia č. 123), a
- b) odporučila Úradu verejného zdravotníctva (hlavnému hygienikovi) /ďalej len „Úrad“/ prijať vyhlášku, ktorou zabezpečí realizáciu obmedzení podľa Uznesenia uzatvorením príslušných prevádzok, na ktorých návštevu sa nevzťahuje výnimka z obmedzenia zákazu vychádzania, a zákazom podujatí, na ktoré sa nevzťahuje výnimka z obmedzenia zákazu vychádzania (viď bod E5 Uznesenia č. 123).

Uznesením č. 123 došlo aj k zrušeniu niektorých ustanovení uznesenia vlády SR č. 77 z 5. februára 2021 (uverejneným v Zbierke zákonov pod číslom 49/2021 Z. z.) /ďalej len „Uznesenie č. 77“/, na ktoré sme poukázali v podanej sťažnosti, a to aj jeho časti C. Uznesenie č. 123 nadobudlo účinnosť dňa 3. marca 2021.

Z časti B1 Uznesenia č. 123 vyplýva, že ním došlo na území Slovenskej republiky k obmedzeniu slobody pohybu zákazom vychádzania, a to aj na výnimky stanovené v časti B1 Uznesenia č. 123.

Medzi výnimkami zo zákazu vychádzania pritom nie je uvedená možnosť cesty na verejnú bohoslužbu, či verejný obrad.

Na podklade Uznesenia č. 123 vydal Úrad podľa § 5 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov /ďalej len „Zákon č. 355/2007 Z. z.“/ z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 podľa § 59b Zákona č. 355/2007 Z. z. vyhlášku č. 98, ktorou nariaďuje podľa § 48 ods. 4 písm. a), d), e), r), w), x), y) a z) Zákona č. 355/2007 Z. z. opatrenia pri ohrození verejného zdravia (ďalej len "Vyhláška č. 98"). Vyhláška nadobudla účinnosť dňa 8. marca 2021. Vyhláškou č. 98 zároveň došlo aj k zrušeniu Vyhlášky č. 45, na ktorú sme poukázali v podanej sťažnosti.

V ust. § 4 ods. 1 Vyhlášky č. 98 sa všetkým fyzickým osobám, fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám zakazuje usporadúvať hromadné podujatia športovej, kultúrnej, zábavnej, spoločenskej či inej povahy.

Tento zákaz sa pritom vzťahuje aj na usporadúvanie bohoslužieb, či iných obradov v kostoloch v kontexte významu slovného spojenia „hromadné podujatie“¹. Výkladovou metódou a contrario to napokon potvrdzuje aj § 4 ods. 2 písm. b) Vyhlášky č. 98, ktorý pripúšťa iba usporadúvanie sobášneho obradu a obradu krstu do počtu 6 osôb, vrátane ich civilných verzí a tiež aj nadväzujúce ust. § 4 ods. 4 Vyhlášky č. 98, ktorým sa stanovujú podmienky vstupu a pobytu v kostole ako aj ďalšie podmienky na účely realizácie spomenutých obradov. Podotýkame pritom, že iné výnimky týkajúce sa konania podujatí v kostoloch Vyhláška č. 98 neupravuje.

S ohľadom na blížiacu sa skončenie trvania predĺženia núdzového stavu (19.3.2021)² Vláda na svojom zasadnutí dňa 17. marca 2021 prijala uznesenie č. 160 (vyhlásené v Zbierke zákonov dňa 19.3.2021 pod číslom 104/2021 Z. z.) /ďalej len "Uznesenie"/ k návrhu na opakované predĺženie času trvania núdzového stavu podľa čl. 5 ods. 2 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. vyhláseného Uznesením vlády SR č. 587 z 30. septembra 2020 na prijatie opatrení podľa čl. 5 ods. 4 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.

Vláda Uznesením okrem iného:

- a) predĺžila opakovane podľa čl. 5 ods. 2 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. na obdobie 40 dní s účinnosťou od 20. marca 2021 na postihnutom území Slovenskej republiky, ktorým

¹ Teda konanie svätých omší, či iných obradov v ich štandardnom význame.

² Núdzový stav bol predĺžený Uznesením č. 77

je územie celej Slovenskej republiky, núdzový stav, vyhlásený uznesením vlády SR č. 587 z 30. septembra 2020, ktorý bol vyhlásený z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie /viď časť B Uznesenia/;

- b) obmedzila s účinnosťou od 20. marca 2021, (ak v Uznesení nie je uvedené inak), podľa čl. 5 ods. 4 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. na území Slovenskej republiky slobodu pohybu a pobytu zákazom vychádzania od 20. marca 2021 v čase od 05.00 hod. do 01.00 hod. nasledujúceho dňa, do odvolania, najneskôr však do konca núdzového stavu opakovane predĺženého týmto uznesením, teda uplynutím 28. apríla 2021 s výnimkami uvedenými v Uznesení /viď časť C Uznesenia/, a
- c) odporučila hlavnému hygienikovi (Úradu) prijať vyhlášku, ktorou zabezpečí realizáciu obmedzení podľa tohto uznesenia vlády uzatvorením príslušných prevádzok, na ktorých návštevu sa nevzťahuje výnimka z obmedzenia zákazu vychádzania, a zákazom podujatí, na ktoré sa nevzťahuje výnimka z obmedzenia zákazu vychádzania /viď časť F5 Uznesenia/.

Uznesenie nadobudlo účinnosť dňa 20 marca 2021.

Z časti C Uznesenia vyplýva, že ním došlo na území Slovenskej republiky k obmedzeniu slobody pohybu zákazom vychádzania, a to až na výnimky stanovené v časti C Uznesenia.

Medzi výnimkami zo zákazu vychádzania pritom nie je ani v Uznesení uvedená možnosť cesty na verejnú bohoslužbu, či verejný obrad.

Na podklade Uznesenia vydal Úrad podľa § 5 ods. 4 písm. k) Zákona č. 355/2007 Z. z. z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 podľa § 59b Zákona č. 355/2007 Z. z. vyhlášku č. 131/2021 V. v., ktorou nariaďuje podľa § 48 ods. 4 písm. a), d), e), r), w), x), y) a z) Zákona č. 355/2007 Z. z. opatrenia pri ohrození verejného zdravia (ďalej len "Vyhláška"). Vyhláška bola uverejnená dňa 19.3.2021 a nadobudla účinnosť dňa 20. marca 2021. Vyhláškou zároveň došlo aj k zrušeniu predchádzajúcej Vyhlášky č. 98/2021..

V ust. § 4 ods. 1 Vyhlášky sa (obdobne ako vo Vyhláške č. 98) všetkým fyzickým osobám, fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám zakazuje usporadúvať hromadné podujatia športovej, kultúrnej, zábavnej, spoločenskej či inej povahy.

Tento zákaz sa pritom vzťahuje aj na usporadúvanie bohoslužieb, či iných obradov v kostoloch v kontexte významu slovného spojenia „hromadné podujatie“ (viď k tomu vyššie výklad k Vyhláške č. 98).

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že na podklade Uznesenia č. 123, Uznesenia, Vyhlášky č. 98 ako aj Vyhlášky nebolo možné odo dňa ich účinnosti sa v Slovenskej republike zúčastňovať na verejných bohoslužbách či obradoch v kostoloch a zároveň ani v kostoloch uskutočňovať bohoslužby či iné obrady, ktoré by boli hromadným podujatím v zmysle Vyhlášky č. 98, resp. neskôr Vyhlášky (teda nebolo možné uskutočňovať žiadne verejnosti prístupné sväté omše ako ani žiadne verejnosti prístupné obrady s výnimkou svadieb a krstu do počtu 6 osôb).

Dôležité je pritom spomenúť, že v čase vydania ako aj trvania Uznesenia č. 123, Uznesenia, Vyhlášky č. 98 ako aj Vyhlášky naďalej platil právny stav, na ktorý sme poukázali v sťažnosti a ktorý počas núdzového stavu vyhláseného z dôvodu pandémie neumožňoval obmedziť náboženskú slobodu³.

S ohľadom na:

- a) totožný obsah dotknutých ustanovení Uznesenia č. 123, Uznesenia, Vyhlášky č. 98 ako aj Vyhlášky /v porovnaní s v podanej sťažnosti uvádzaným Uznesením č. 77 ako aj Vyhláškou č. 45/,
- b) totožný právny stav nepripúšťajúci obmedzenie náboženskej slobody v počas núdzového stavu vyhláseného z dôvodu pandémie (viď výklad vyššie),
- c) pretrvávajúci nedostatok nesplnenia podmienok prípustnosti obmedzenia náboženskej slobody sledovaním legitímneho cieľa, resp. nevyhnutnosti zásahu na dosiahnutie legitímneho cieľa

platí, že v dôsledku aktov uvádzaných pod písm. a) došlo k obdobnému zásahu do základného práva sťažovateľa na slobodu náboženského vyznania (čl. 9 Dohovoru) ako sťažovateľ popísal v podanej sťažnosti.

Dôkaz: Uznesenie č. 123

Uznesenie

Vyhláška č. 98

Vyhláška.

3. Do pozornosti dávame súdu aj nález Ústavného súdu SR PL. ÚS 2/2021 zo dňa 31.3.2021. Ústavný súd SR ním posudzoval súlad Uznesenia s vybranými článkami Ústavy SR ako aj s čl. čl. 5 ods. 2 a 3 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.

Ústavný súd SR posudzoval Uznesenie v konaní podľa čl. 129 ods. 6 Ústavy SR. Podľa označeného ustanovenia Ústavy SR Ústavný súd rozhoduje o tom, či rozhodnutie o vyhlásení výnimočného stavu alebo núdzového stavu a na toto rozhodnutie nadväzujúce ďalšie rozhodnutia boli vydané v súlade s ústavou alebo s ústavným zákonom. Z uvedeného je teda zrejmé, že Ústavný súd SR v konaní podľa čl. 129 ods. 6 Ústavy SR neposudzuje súlad vyhláseného núdzového či výnimočného stavu (a ani naň nadväzujúcich rozhodnutí) s Európskym Dohovorom o ľudských právach a základných slobodách /ďalej len „Dohovor“/.

Ústavný súd SR v uvedenom konaní pritom neposudzoval súlad Uznesenia s ustanoveniami Ústavy SR, garantujúcimi náboženskú slobodu (viď čl. 24 Ústavy SR). Pokiaľ ide o základné práva Ústavný súd SR sa v konaní meritorne zaoberal iba otázkou súladu Uznesenia so základným právom na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia (čl. 16 Ústavy SR), resp. so slobodou pohybu (čl. 23 Ústavy SR).

³ Viď čl. 5 ods. 3 a 4 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.

To však Ústavnému súdu SR nebránilo, aby sa všeobecne nevyjadril aj k otázke súladu protiepidemických opatrení s ustanoveniami Ústavy SR, garantujúcimi iné základné práva (vrátane náboženskej slobody).

Konkrétne v bode 113 svojho nálezu uviedol: „Skúmanie povinnosti testovania si vyžaduje zohľadniť, že v praxi núdzových stavov nemožno vylúčiť situácie, keď snaha vlády o dôsledné rešpektovanie nevyhnutnosti aprobovaného obmedzenia jedného základného práva vyvolá sekundárne inváziu aj do iného základného práva (obmedzenie slobody pohybu a pobytu a v tejto línii potom sekundárne aj obmedzenie nedotknuteľnosti osoby), ktoré buď je, alebo nie je zahrnuté do taxatívneho výpočtu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 ústavného zákona o bezpečnosti štátu. Druhovo popísaných situácií môže byť veľké množstvo a ak by vláda bola limitovaná za každých okolností požiadavkou, podľa ktorej môže obmedzenia využiť, len ak tým (hoci nepriamo) nezasiahne do iného základného práva alebo slobody (napr. aj do základného práva vlastníť majetok, náboženskej slobody a pod.), tak by sa pružnosť a efektívnosť jej rozhodovania v krízových situáciách (čo je účel konceptu krízových stavov podľa ústavného zákona o bezpečnosti štátu) natoľko ohraničila, že je diskutabilné, či by sa zmysel obmedzovania základných práv a slobôd regulovaného v krízových stavoch, a tým aj účel ústavného zákona podstatne nepoprel. Ústavný súd tu nerezignuje na zásadný účel svojho postavenia v ústavnom systéme Slovenskej republiky, ktorým je aj účinná ochrana základných práv a slobôd. Nemohol by akceptovať také sekundárne dopady na základné práva a slobody, ktoré by v realizačnej rovine vecne vôbec nesúviseli s primárnym obmedzením aprobovaným ústavným zákonom o bezpečnosti štátu, a tým by sa dostali do konfliktu s požiadavkou nevyhnutnosti ako ústavným kritériom ich hodnotenia.“

Dôkaz: Nález Ústavného súdu SR PL. ÚS 2/2021 zo dňa 31.3.2021.

Ústavný súd SR v tomto bode svojho nálezu teda akceptoval možnosť Vlády obmedziť v čase núdzového stavu vyhláseného z dôvodu pandémie aj tie základné práva a slobody, ktoré príslušná legislatíva (čl. 5 ods. 3 a 4 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.) obmedziť neumožňovala /čo sa vzťahuje aj na náboženskú slobodu/. Malo pritom ísť iba o situácie, v ktorých rešpektovanie nevyhnutnosti aprobovaného obmedzenia jedného základného práva (zjavne myslené na základné právo, ktoré je možné v čase pandémie v zmysle čl. 5 ods. 3 a 4 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.) vyvolá sekundárne inváziu aj do iného základného práva (v prípade náboženskej slobody do základného práva, ktorého obmedzenie sa počas núdzového stavu vyhláseného z dôvodu pandémie nepripúšťalo).

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že Ústavný súd SR /aj keď len nepriamo/ akceptoval ústavnosť obmedzenia náboženskej slobody v dôsledku zákazu vychádzania uloženého Uznesením, a to aj napriek tomu, že obmedzenie náboženskej slobody v čase núdzového stavu vyhláseného z dôvodu pandémie nemalo (ako opakovane uvádzame vyššie a aj v samotnej sťažnosti) žiadny ústavný ako ani zákonný základ.

Otázne ostáva ako by Ústavný súd posúdil otázku nedostatku zákonného základu pre obmedzenie náboženskej slobody ak by posudzoval súlad Uznesenia aj s Dohovorom a príslušnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej len „ESLP“) /k čomu z dôvodov uvedených vyššie nedošlo/.

Riešenie tejto otázky preto /na podklade podanej sťažnosti/ ostáva na ESĽP.

S pozdravom

JUDr. Martin Timcsák
Advokát/konateľ